

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/21998 din 16.12.2024
La nr. 356 din 02.12.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica fiscală și vamală).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2024.12.16 11:42:44 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Alexandr PÎNZARI

Ex: Chistol C, Tel. 022 257-421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>2946</u>	
" <u>16</u> " <u>12</u> 20 <u>24</u>	
Ora _____	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/10198 din 16.12.2024

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica fiscală și vamală)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Materialele aferente proiectului, se regăsesc pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează:<https://www.parlament.md>

[md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/7195/language/en-US/Default.aspx](https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/7195/language/en-US/Default.aspx) Astfel, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a

transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop eficientizarea proceselor de administrare fiscală și vamală, necesare pentru a fi aprobate până la final de an.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimental interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor vizate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota de fundamentare care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;*
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;*
- d) analiza impactului de reglementare;*
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;*
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;*
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;*
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.”* Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină „*d) analiza impactului de reglementare*”. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*
- g) se evită tautologiile juridice;*

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus în mare parte, într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017. Totodată, redacția propusă a noțiunii "*Dispozitiv publicitar*", necesită o reconsiderare prin prisma exigențelor de calitate a legii, or implementarea acesteia poate condiționa interpretarea restrictivă tendențioasă a normei.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea entităților publice/agenților publice (organelor cu atribuții de administrare fiscală; organele vamale; APL; etc.). Analiza amendamentelor propuse denotă unele deficiențe, ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative reglementate și multiple riscuri de corupție aferente: i) interpretării restrictive tendențioase a redacției propuse a noțiunii "*Dispozitiv publicitar*"; ii) utilizării *formulelor permissive de reglementare a activității agenților publici și nedeterminării, clare și fără echivoc, a entității publice responsabile de recepționarea bunurilor pentru comercializare și nemijlocit comercializarea acestora.*

Deficiențele prenotate, sunt fost analizate suplimentar în cadrul compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -
Art.I, pct.2
Art. I. – Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. La articolul 288 punctul 8) va avea următorul cuprins: „8) Dispozitiv publicitar - sistem de comunicare vizuală pentru amplasarea publicității exterioare <u>în spațiile publice din exteriorul imobilelor și care este vizibilă în exteriorul imobilelor, cum ar fi afișe, panouri, standuri, instalații și construcții (situate separat sau suspendate pe pereții și acoperișurile clădirilor), firme tridimensionale, firme luminoase, tablouri electromecanice și electronice suspendate, mijloace de transport, alte mijloace tehnice.”</u>
Obiecții: Redacția propusă de către autor, poate condiționa dificultăți la etapa implementării normei sub aspectul

delimitării aplicabilității acesteia în cazul sistemelor de comunicare vizuală pentru amplasarea publicității exterioare din exteriorul imobilelor care nu se afla în spațiul public (ogrăzi private). Carența în speță denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.54 al Legii nr.100/2017 și multiple riscuri aferente implementării normei.

Recomandări:

Reconsiderarea utilizării expresiei "în spațiile publice".

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale

- 2 -

Art. II, pct.3

Art. II. - Codul vamal nr.95/2021 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr.219-225, art. 238), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

3. Articolul 190 va avea următorul cuprins: „Articolul 190. Alte măsuri luate de Serviciul Vamal. Serviciul Vamal este în drept să transmită pentru comercializare, în conformitate cu legislația, mărfurile abandonate în favoarea statului, sechestrate sau confiscate.”.

Obiecții:

Prim-plan se evidențiază faptul că mecanismul de Comercializarea mărfurilor confiscate, sechestrate sau abandonate în favoarea statului de către Serviciul Vamal, a fost reglementat prin Legea nr.356/29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative (Art.XXII.pct.196), în procesul de expertiză anticorupție fiind delimitate multiple riscuri de corupție aferente implementării mecanismului reglementat (https://cna.md/report_view.php?l=ro&id=8812).

Subsidiar, se remarcă faptul că determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor entităților/agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agenților publici care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permise ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale. Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri agentul public „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.

Totodată, se remarcă omisiunea legiuitorului de a indica expres entitatea publică vizată de norma legală (căreia îi sunt remise pentru comercializare bunurile), fapt care poate condiționa incertitudine la etapa implementării (conflicte de competență dintre entitățile publice care presupun concomitent că sunt vizate în textul legii (în special în cazul înzestrării autorității cu drepturi, împuterniciri și prerogative), sau nerecunoașterea de către autorități a competențelor conferite prin lege (îndeosebi în cazul atribuirii unor obligații, responsabilități și sarcini). Deficiența prenotată, este accentuată de o normă de trimitere defectuoasă ("în conformitate cu legislația") și periclitează transparența gestionării bunurilor prenotate și comercializării acestora, fapt care poate obstrucționa inclusiv realizarea drepturilor intereselor legitime de către persoanele fizice și juridice vizate.

Recomandări:

Analizând prin prisma exigențelor de calitate a legii, se recomandă substituirea formulei „este în drept” cu cuvântul "transmite".

Completarea normei cu referință expresă la Serviciul Fiscal în calitate de entitate responsabilă de recepționarea bunurilor pentru comercializare.

<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative ● Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea ● Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Generale <ul style="list-style-type: none"> - încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - corupere pasivă - trafic de influență - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - îmbogățire ilicită - influențare necorespunzătoare - nerespectare a regimului cadourilor ● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu
---	--

IV. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop eficientizarea proceselor de administrare fiscală și vamală, necesare pentru a fi aprobate până la final de an.

Inițiativa legislativă întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Analiza amendamentelor propuse denotă unele deficiențe, ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative reglementate și multiple riscuri de corupție aferente: i) interpretării restrictive tendențioase a redacției propuse a noțiunii "Dispozitiv publicitar"; ii) utilizării formulelor permisive de reglementare a activității agenților publici și nedeterminării, clare și fără echivoc, a entității publice responsabile de recepționarea bunurilor pentru comercializare și nemijlocit comercializarea acestora.

Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor vizate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

16.12.2024 Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2024.12.16 10:48:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL , Inspector principal